

Man har da ment, og det forekommer mig ogsaa med Rette, at det er meget mærkeligt, om det skal være nødvendigt at anvende 42 Mill. Kr. paa Lagring og Tørring o. s. v. for derigennem at opnaaa en Nedsættelse af Rugbrødspriserne med 42 Mill. Kr. Nu er det imidlertid ikke saaledes, at disse 42 Mill. Kr. kunde spares, dersom Statskassen ikke afholdt dem; det er en Selvfølge, at disse Udgifter ogsaa vilde blive afholdt, selv om det hele gik over i fri Handel, men jeg nærer ikke Tvivl om, at disse Udgifter derved vilde blive meget stærkt reduceret, idet Statsdrift alle Dage vil være meget dyrere end den private Drift, hvor hver enkelt, enten han nu er Landmand eller Bager eller Møller eller Købmand, arbejder paa sit eget økonomiske Ansvar. Hvad vi har haft Opmærksomheden henvendt paa, har været, om der ikke skulde være Mulighed for, at Brødkornsordningen, saaledes som den paatvinges os for det kommende Høstaar, dog kunde udføres for betydelig mindre Udgift.

I den Henseende har min Opmærksomhed fra første Færd i særlig Grad været henvendt paa Statslagrene. Statslagrene har i Leje alene i Aar kostet ca. 23 Mill. Kr. En medvirkende Aarsag til, at Beløbet er saa stort, er dette, at vi har haft Ombytning, og at Ombytningskornet er indgaaet paa Lagrene, men selv bortset fra Majs til Ombytningen og Oliekager til Ombytningen har Lagerlejen for Brødkornet alene udgjort 16,3 Mill. Kr., hvad der er et meget betydeligt Beløb. Imod selve Statslagerinstitutionen har der mig bekendt ikke i de 3 Aar, vi har haft den, været rettet Kritik. Tværtimod, man har sagt, at naar man paalægger Landmanden en Afleveringspligt, maa Staten ogsaa have en Modtagelsespligt, man kan ikke forbyde Landmanden at opfodre sit Brødkorn, hvis man ikke vil erkende, at man er pligtig til at modtage det, naar han ønsker at aflevere det, og skal Staten til enhver Tid kunne indfri denne Modtagelsespligt, har man ogsaa ment, det var nødvendigt at have disse Statslagre. Det foruroligende har været, at denne Statslagerleje er kommet til at andrage saa mægtig store Beløb, som det har været Tilfældet navnlig det sidste Aar.

Der er baade i Kornudvalget og i Brødkornsadministrationen ført talrige Forhandlinger om hele dette Spørgsmaal. Jeg er som Resultat af disse Forhandlinger naaet til, at i og for sig kan det ikke siges, at Statslagrene er nødvendige for at sikre Befolkningens Forsyning, i hvert Tilfælde ikke for

Rugbrødets Vedkommende. Hvis man nemlig i Stedet for Statslagrene vilde gaa over til at give Nedsættelse af Rugbrødsprisen i Form af Rabatmærker, der altsaa faar en vis Værdi, er der neppe Tvivl om, at man meget godt kunde gennemføre en saadan Ordning paa en saadan Maade, at Befolkningens Forsyning vilde foregaa med tilstrækkelig stor Sikkerhed. Derimod vil det blive vanskeligere at gennemføre en Hvederationering, og efter de Erfaringer, vi har gjort i indeværende Aar, synes det, at Købeevnen overfor Hvedebrød er saa stor, at en Rationering er nødvendig, hvis vi skal komme igennem; men naar der skal rationeres, vil det være vanskeligt at sikre sig, at denne Rationering bliver fuldt ud respekteret, hvis Hveden gives over i fri Handel, saaledes at alle og enhver kan købe Hvede og Hvedemel til sit eget Forbrug.

Men det afgørende, i alt Fald det, der har været afgørende for mig, naar jeg har stillet Forslag om, at Statslagrene bevares endnu et Aar, er dette, at det vil være aldeles nødvendigt, selv om man vilde afskaffe Statslagrene, dog at bibeholde en Del af dem, fordi Staten har en Pligt til at modtage Kornet fra Landmændene, og Staten vil ikke kunne være sikker paa, at denne Pligt bliver indfriet, hvis det helt overlades til private at staa som Modtagere deraf. Dertil kommer ogsaa, at der maa tages Hensyn til Rugens Tørring, et Hensyn, der vil nødvendigvis, at sikkert mindst $\frac{1}{3}$ af Rugen maa henvises til Tørring og til Statslagre, saaledes at i alt Fald en betydelig Del af Rugen, selv om man afskaffede Lagrene i Almindelighed, maatte opbevares paa Statens Lagre. Men endnu mere afgørende for mig har det finansielle Hensyn været, idet der, som jeg skal berøre om et Øjeblik, er Udsigt til, at der i det kommende Aar vil kunne opnaas en Indtægt ved Eksport af vor overskydende Avl af Hvede og Rug. Men hvis en saadan Eksport skal kunne finde Sted, maa man til enhver Tid have Sikkerhed for, at den ikke finder Sted, før man ved, at der er tilstrækkeligt til vor egen Befolkningens Forsyning, og det vil man vanskelig kunne have nogen Sikkerhed for, hvis man ikke har Statslagrene. Dertil kommer, at den Hvedeafgift, som det foreslaas at bibeholde i Aar ligesom sidste Aar, vil det være vanskeligt at gennemføre fuldt ud med betryggende Kontrol, hvis der ikke er Statslagre, i alt Fald vil det ikke kunne ske med en saa sikker Kontrol, som naar der findes Statslagre.

Efter at de Forhandlinger, der har været førte, har givet det Resultat, at det trods alt vil være rigtigt at bevare Stats-